

İş Ekipmanları Yönetmeliği'nde Yapılan Değişiklikler Hakkında- Mak. Müh. Ertuğrul Bilir

25 Nisan 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nde, **23.07.2016** tarihinde değişiklikler yapılmıştır. Bu yazıda değişiklikler özetlenecek ve anlaşılır hale getirilmeye çalışılacaktır.

23.07.2016 tarihinde yapılan değişikliklerin ana konusu, periyodik kontrol yapmaya yetkili kişiler arasına ilgili branşlardan teknik öğretmenlerin de eklenmesi, bu kişilerin bakanlığa bildirim şartının 1 yıl daha ertelenmesi, atıf yapılan bazı standartların güncellenmesi ve standartlarda periyodik kontrolle ilgili olmayan maddelerin bu kontrollerde uygulanmasının gerekmediğinin netleştirilmesidir.

Yönetmeliğin ilginç bir özelliği yürürlük tarihinin yayın tarihinden yaklaşık 3 ay öncesi olarak (25.04.2016) belirlenmiş olmasıdır. Bunun nedeni periyodik kontrol yapmaya yetkili kişilerin Bakanlığa bildirim, kayıt numarası alması ve raporlarda bu kayıt numarasının bulunması gereğine ilişkin düzenlemenin tarihinin geçmiş olmasıdır. Yönetmelik ilk yayınlandığında (25.04.2013) Bakanlığa bildirim maddesinin yürürlüğü 1 yıl sonrası (25.04.2014) olarak belirlenmişti. Daha sonra bu süre 25.04.2016 tarihine uzatıldı. Şimdi Bakanlık Kayıt Numarası zorunluluğu 1 yıl daha ertelenmiştir (25.04.2017).

Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler olarak, Yönetmeliğin 4. Maddesinin önceki halinde "ilgili branşlardan mühendis, tekniker ve yüksek teknikerler" tanımlanmaktaydı. Yapılan değişiklikle bu ünvanlara "teknik öğretmenler" eklenmiştir. Bu değişikliğin devamı olarak da Yönetmeliğin Ek-III bölümünde kaldırma makinaları, basınçlı kaplar, tesisatlar, makina ve tezgahlar başlığı altında yer alan bütün tanımlamalara "teknik öğretmenler" eklenmiştir. Bu değişikliğe göre, özetle makina grubunda yer alan mühendis, tekniker ve yüksek teknikerlerin gerçekleştirebileceği işleri artık bu ünvanların yanında "makine veya metal eğitimi bölümü mezunu teknik öğretmenler" eklenmiştir. Böylece basınçlı kaplar, kaldırma makinaları, "Tesisatlar" başlığı altındaki makina grubunda yer alan tesisatlar (örn. yangın tesisatı, havalandırma ve klima vb.) ile makine ve tezgah kontrollerini "makina ve metal eğitimi bölümü mezunu teknik öğretmenler" de gerçekleştirebilecektir. Benzer şekilde daha önce "elektrik mühendisleri, teknikerleri veya yüksek teknikerleri"nin gerçekleştirebileceği belirtilen elektrik grubu kontrolleri (elektrik tesisatı, topraklama, paratoner vb.) kontrollerini "elektrik eğitimi bölümü mezunu teknik öğretmenler" de gerçekleştirebilecektir. Yönetmeliğin önceki halinde iskeleler ile ilgili konularda "inşaat mühendisleri, teknikerleri ve yüksek teknikerleri"nin yapabileceği belirtilen hesaplamalar ile periyodik kontrollere de "inşaat veya yapı eğitimi bölümü mezunu teknik öğretmen" ler de yetkili kılınmıştır. Periyodik kontrol kapsamında gerçekleştirilecek tahribatsız muayeneleri gerçekleştirmeye yetkili kişiler içine de "teknik öğretmenler" eklenerek "TS EN ISO 9712 standartına göre eğitim almış mühendisler, teknik öğretmenler, teknikerler veya yüksek teknikerler" belirtilmiştir.

İkinci önemli değişiklik grubu yönetmelikte atıf yapılan standartlardır. Örneğin periyodik kontrol kapsamında yapılacak tahribatsız muayeneleri gerçekleştirecek kişilerin eğitimi için referans verilen standart ilk yayınlanan yönetmelikte TS EN 473 idi. Ancak, bu standart

yönetmelik yayınlanmadan bir süre önce (10.04.2013) yürürlükten kaldırılmış ve yerine TS EN ISO 9712 standardı yürürlüğe girmişti. Yeni yönetmelik bu atıfı düzeltmektedir. Benzer şekilde basınçlı kaplar, kaldırma makinaları, tesisatlar için atıf yapılan standartların bazılarında değişiklik yapılmıştır. Örneğin Buhar Kazanları için atıf yapılan standartlara TS 377-5 EN 12953-5; kalorifer kazanları için atıf yapılan standartlara TS EN 303-1 / 3 / 5 standartları eklenmiştir. Ancak, yönetmelikte atıf yapılan standartlar yol gösterici olmakla birlikte tamamıyla bağlayıcı değildir. Çünkü ilgili tabloların altında da belirtildiği üzere bu standartlar örnek olarak verilmiştir. Yürürlükte olan veya sonradan yürürlüğe girecek ilgili standartlar uygulanmalıdır.

Yapılan değişikliklerin periyodik kontrollerde karışıklığı azaltacak bir yönü de bulunmaktadır. Periyodik kontrollerle ilgili tabloların sonunda yer alan ve atıf yapılan standartlara ilişkin açıklamaya şöyle bir cümle eklenmiştir: "Kapsamı periyodik kontrole sınırlı olmayan standartlar için periyodik kontrole ilişkin hükümler uygulanacak, imalata yönelik test ve deneyler uygulanmayacaktır." Bu açıklama gerçekten gerekliydi. Çünkü atıf yapılan ve periyodik kontroller için kullanılan standartların önemli kısmı imalat sırasındaki kontrolleri içermektedir ve bunların bir bölümü deneyden sonra piyasaya verilmeyecek numuneler üzerinde uygulanan tahribatlı muayenelerdir. Ayrıca ancak, imalatçının imalat yerinde yapılabilecek kontroller de bu standartlarda yer almaktadır. Bazı denetçiler de periyodik kontrol kapsamında bu muayene ve kontrolleri istemekteydi. Yapılan açıklama ile periyodik kontrollerde gerekli olmayan ve gerçekleştirilemeyecek talepler ortadan kaldırılmış olacaktır.

Özet ve Sonuç:

- Periyodik kontrolleri ilgili branşlardan teknik öğretmenler de gerçekleştirebilecektir.
- Periyodik kontrol yapacak kişilerin Bakanlığa bildirim, kayıt numarası alma ve periyodik kontrol raporlarında Bakanlık Kayıt Numarası yazılması zorunluluğu 25.04.2017 tarihine ertelenmiştir.
- Referans olarak verilen bazı standartlarda güncellemeler ve değişiklikler yapılmıştır.
- Referans olarak verilen standartların imalat ve diğer aşamalarla ilgili olan maddeleri periyodik kontrollerde uygulanmayacaktır.

Saygılarımla
Mak. Müh. Ertuğrul Bilir